

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izveniši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakove velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravništvo, na katero naj se blagovoljijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“.

London 30. avg. „Daily News“ imajo ta-le telegram iz Gornjega Studena od 28. avgusta: Turki niso ponavljali napada na Šibko-sotesko. Vojniška položaja Rusov in Turkov so ostala nespremenjena. Turške baterije nekoliko protivijo in žugajo ruskim krilom na desnej in levi. Rusi so dobili zadosti pomoči in podkrepljenj.

Carigrad 29. avg. Sulejman nadaljuje še vedno napadanje na Šibko-sotesko in ruske šance.

Namyk-paša je imenovan za predsednika vojnega svetovništva za vojaške operacije.

Peterburg 29. avg. Kakor zadnja poročila od Šibke soteske poročajo, so Turki pri svojih napadnih gibanjih uže vidno otrpneli in onemogli.

Dunaj 29. avg. „Pol. Corr.“ poroča: Rumunska divizija, ki pri Plevni stoji, je bila sprijeta se uže s Turki in se je hrabro držala.

Belgrad 29. avg. Gruić je imenovan za načelnika generalnega štaba srbske vojske.

Vojska.

Turki so se v krvavih in „homeričnih“ bojih pri Šibki po devetdnevem nezaslišnem prizadevanju upehali, in so, kakor telegram pravi, otrpneli, da si še zmirom poskušajo Ruse izriniti iz tega važnega balkanskega prehoda. Če so res dobili Rusi, kakor londonski naš telegram poroča, dovelj pomoči, bodo se valjda tudi na dalje srečno vzdržali in cela

turška ofenziva s premočjo ne bode ničesar Turkom hasnila, pač pa se bodo vojne stvari kmalu obrnile narobe. Ker smo zdaj devet dni s strahom in pričakovanjem opazovali zversko-divje-hrabro naskakovanje in loputanje turške Sulejmanove vojske na to prvo rusko stražo, danes z nekim pomirjenjem zapišemo, da se nam zdi nevarnost odyrnena.

Zdaj je bil vsak posamezni dan za Ruse velevažen. Ne le, da so pokazali, kako majhen oddelek njih vojske s smrtno hrabrostjo zna stati v brambi proti številnemu prevésju neprijateljske moči, in kako se ne straši še tako silnega prekrižnega ognja; zdaj je bil vsak dan za Ruse važen zaradi tega, da nijsta mogla turška poveljnika Osman-paša niti Mehmet Ali prej ofenzive zoper Ruse povzeti, predno so ti dobivali dan na dan več pomoči.

Kakor se poroča, prestopila je naposled tudi rumunska vojska v akcijo in sicer je prišla pri Plevni Osman-paši v hrbet ali v stran in pri prvih bojih so se Rumuni hrabro držali. To nas tem bolj veseli, ker Rumuni ti nemški judje in nemškutarji grdo psujejo, kadar le utegnejo.

Sploh pa so se nemški Turki od „Neue fr. Presse“ in od „N. W. Tagblatt“ i. t. d., kateri so uže osem dni vsak dan nesramno in trdovratno poročali, da so Rusi iz Šibke vrženi, dozda grdo osramotili in blamirali. Kako morejo verni bralci teh nemških listov še kaj držati na njih poročila? Nemško novinarstvo v Avstriji je res strašno sprideno in lažljivo.

O ruske gardne vojski se piše „Nordd. A. Ztg.“ iz Peterburga 20. avg.: S koncem tega meseca bode cel gardni korpus uže blizu podunavske armade, razen teške

kavalerije, katera tu ostane, ker za njo niso tla v Bulgariji ugodna. — V kasarnah je vsled dospeha rezervistov vse živo in prepolneno. — Prvega novembra pride zopet 218.000 novih rekrutov v rusko vojsko. — Za hrano skrbeti in na bojišče pošiljati je silno težko. Judje delajo velike dobičke.

Oficijalno se iz Peterburga poroča uspešno križanje ruske jahte „Livadije“ pri Varni, ki je pri Gari, na severno-iztočnej obali Črnega morja turšk monitor v zrak strelila. In Turki so se tako bahali s svojo floto!

Amerikanski vojni dopisnik Mac Gan, ki je bil uže v več vojskah kot dopisnik, popisuje boj pri Eski-Zagri sledetimi besedami: Na strani Rusov je bilo v Eski-Zagri in okolo nje, z Bulgari vied, 3000 mož; na te so padli Turki s 30.000 možmi. Rusi in Bulgari so se borili kakor levi, čemur je dokaz to, da so se celih osem ur proti desetkrat močnejšemu sovražniku branili. 830 mož in 30 častnikov je pokrivalo tla. — To spričevalo, dostavlja dopisnik, dajo Rusom in Bulgarom brez najmanjšega pretiranja lahko vsi dopisniki, kar so nekateri uže tudi storili.

Nič združenja!?

V jednej zadnjih števil „Slovenskega Naroda“ smo v posebnem članku odgovarjali necemu „Slovenčevemu“ dopisu iz Štajerskega in ob jednem rekli, kako je mogoče, da bi se dva večja slovenska lista zjedini, to je, da bi se „Slovenec“ združil s „Slovenskim Narodom“ v en sam slovenski dnevnik. Povod temu našemu razgovorjanju je bilo uže prej privatno ugibanje, katero je popolnem dobro in resnično naglašalo, da Slovenci smo še premajhen narod, da bi mogli dva dnevnika, ali

Lintek.

O nervoznosti.

(Spisal dr. Edvard Šavnik)

(Dalje.)

Koliko se greši dan danes v tem smislu pri narastajočej, mladej generaciji, zlasti po mestih. Otroci v mestih vidijo in poslušajo mnogo, hitro se jim vzbujajo želje in nade, ne manjka jim hvale, dobrikanja in ljubkovanja, domišljajo si in zahtevajo veliko in postajajo sužnji svojih trm, poltnih nagnjenosti in strasti; — oni doživljajo v teku življenja veliko bridkih izkušenj in prevar, njihov čutniški stroj, uže bolehen in nervozen, zbolí lahko do blaznosti. Še očitnejše se nam prikazuje to pri ženstvu.

Deklico, katera je izrejena le za golo, praktično posvetnost, polasti se kmalu, ko izgine mladost, nekaka nezadovoljnost, čmeri-

kavost in trmasta izpremenljivost; dekle pa, katera je vedno le gojila svojo domišljijo, katera se je zibala le v poeziji in sanjarstvih, ki je vedno le popevala in „rožice nabirala“, ona začuti kmalu, ko pridejo leta, osamljenost, katera jej vznemirja čutnice, ona postane nervozna in histerična. Iz tega, kar smo sedaj premišljali, sledi nauk, da je treba človeku premagati in nadvladati strasti; — čem bolj se mu to posreči, tem srečnejše in prijetnejše je njegovo življenje. Ako je človek došel do tega, da je otel samega sebe, svojo bartico iz viharnega morja strasti in jo dopeljal v mirno luko premiselnosti, ako je došel do srečne dobe, ko so mu strasti le predmet psiholoških študij, ako je izpoznal, da je pravi blagor človeški zdrava duša in mirna vest, potem dobi življenje zanj še le pravo veljavo. Všečnost in zadovoljnost človeka, kateri je stresel strasti in zatrl poželjivosti, je podobna onej nebrigi starega vojaka, kateri sedeč za gorko pečjo z mirnim srcem in dopadanjem čita v

časnikih, kako ljuto se bijejo „narodi tam doli na Turškem.“

Omeniti hočem pri tej priložnosti še nekaj navad, katere nam je donesla civilizacija in katere so važne za čutniško življenje. Ako se oziramo na ženski spol, navedem le, da čepi vedno in vedno po izbah, pije namesto dobre kave cikorijsko vodo, prebira romane, čenčari v cirklih redkozobnih tercijskih, pritrdili mi bodo bralci, da te in enake navade gotovo niso sposobne pripomoči, da si organizem po fizioloških postavah priredi čvrsto kri, dobre soke, da si pomnoži telesno moč, razvedri srce in izčisti pamet.

Ako se žena navadi še zaužitka alkohola, ako jo dotira do tega revščina, kruhoborstvo ali razuzdanost, potem nij le nervozna, ona je v velikej nevarnosti, da zblazni, ker iz te male navade nastane razvada, iz razvade bolezen, katera se poloti pri ženstvu v 13 odstotkih čutnic, možgan ali razuma.

Druga navada, katera, ako postane

dva večja lista lahko vzdržavati v tako dobrem stanu, kakor želimo.

Na vse to odgovarja zadnji list „Slovenec“ s sledečim poročilom:

„O zjedinenji slovenskih listov imeli so pretekli teden tu bivajoči duhovniki razgovor, pri katerem se je pokazalo, da to zjedinenje se ne da tako hitro in tako lahko dovršiti, kakor se je mislilo. Vsi so bili tega mnjenja, da se zamore zjedinenje dognati le na podlagi skupno osnovanega programa, v katerem bi morale sprejete biti vse točke dosedanjega programa raznih listov. Ravno to pa prizadeva največjo težavo. Mej tem, ko hoče „Slov. Narod“ ohraniti svoj dosednji program in v dotičnem članku v št. 191 povdarja le skupni boj zoper ponemčevanje šole in skupno prizadevanje v narodno-gospodarstvenem oziru, cerkvena in cerkveno-politična vprašanja prepustivši „Danici“, ter obljubivši ogibati se onih stvari, ki bi utegnile te ali one kroge žaliti, zahtevajo ustanovniki „Slovenca“, da bi moral novi list, če hoče, da ga bode duhovščina podpirala, pozitivno obravnavati vsa vprašanja, ki jih hoče „Narod“ prepustiti „Danici“ in se glede šole ne samo potegovati za to, da se ne ponemči, ampak da se ohrani tudi na podlagi krščansko-katoliški. Ker se mnogi duhovniki, katerim se je mudilo domu, zborovanja niso mogli udeležiti, se je sklenilo, da se bode duhovščina vsake dekanije o tej reči še enkrat posvetovala in konečno določila, kako in kaj.“

Potem tacem nij nič! A mi lahko čakamo! In razmere, ki so modrejše, nego ljudje, — naša narodna ideja, ki je močnejša, nego razni mi vsi, dostikrat malostni njeni nositelji, te bodo nam same prinesle, kar zdaj nismo po dogovoru dosegli. Prebili in prestali smo mi pri „Slov. Narodu“ najhujše in hude čase, zdaj smo tako daleč, da se nam za obstanek narodne žurnalistike nij več bati. Zboljšali in poveljali bi jo pač lahko in bi jo radi, radi bi jo zboljšali narodnej naše slovenske stvari za ljubo. Če pa nekateri nečejo pomoči, če še na vse zadnje rajši podpirajo dvomljive nemške konservativce, — ne ostaje nam drugega, nego moževsko vstrajati in delati z dosedanjimi močmi in z zaupanjem, da bode v prihodnosti boljše, kadar doraste mlajša ge-

neracija. Saj uže zdaj vidimo, da je za naš list od leta do leta spet bolje.

„Da se zamore zedinjevanje dognati le na podlagi skupno osnovanega programa“, pravijo gospodje. Programa! Kateri narod je koval uže več „programov“, nego mi Slovenci?! V Mariboru, v Celji, v Ljubljani, v Bledu, po vseh taborih, po vseh živečih in uže v Bogu zaspalih slovenskih novinah je vse polno bilo slovenskih programov! Pa jih še nemamo dovolj? Ali nij naše pisanje, naše delovanje, naše skupno agitiranje pri zadnjih volitvah programa dovolj? Naš program je sila kratek: Delo za vse uвете obstanka in razvoja našega naroda na slovanskej podlogi. To nam je vsem skupno, kdor če delati še za to ali ono, svobodno mu bodi, če več dela, večja mu zasluga pred Bogom in pred ljudmi.

Če dovolite, mi smo včasih slišali, da se zjedinenje dveh, ki prej nista bila jedina, navadno in najlepše tako zgodi, da vsak nekaj postranskega na stran ali za drugo razgovarjanje pušča, oba pa se skupno poprimeta tistega, kar je obema vzajemno, skupno. Pri nas je to boj zoper germanizem, ali nemški liberalizem in za naš narodni značaj kot Slovani.

Od nas se pa terja podvrženje, ne zjedinenje po dogovoru; od našega lista bi se terjalo, kakor gori stoji zapisano, da bi „vsa vprašanja“, katera mi prepustimo „Danici“, potem „moralni“ obravnavati.

To pa ne pojde! To je preveč zahtevano, „Danica“ rohni včasih še na naše slavjanske brate Ruse; iz Bulgarije smo uže čudne neslovanke stvari brali v njej; o necih čudežih pri boleznih, katere verovati od nas ni katekizem ne zahteva; dalje napade na narodno zjedinenje Italijo, na republike, na svobodo, itd. A, to in tako da bi mi „pozitivno“ pisati „moralni“, — to ne ide. S tem bi mi, v čast našim dosedanjim podpornikom, naročnikom in bralcem bodi rečeno — svoj list uničili, ker bi stare prijatelje izgubili, novih pa malo, in še te nezaupljive pridobili.

Sicer pa konstatiramo, da je sam „Slovenec“ v svojem dopisu iz Štajerskega priznal, kar se prej včasih nij hotelo priznati, da „Slovenski Narod“ nij nikdar proti veri pisal. Mi to zopetno naglašamo. Da, in če hoče ta ali oni bogoslovski učenjak nam po-

slati kak temeljit cerkveno-politični članek in se podpiše, mi bi ga priobčiti se nič ne branili. Slovenski edini dnevnik bi lahko tudi predal imel za resne članke, o katerih bi ne terjali od vsacega bralca, da mora prisezati nanj. Le preveč naj se ne terja od vsacega. In necessariis unitas!

Mi smo z več slovenskimi duhovniki rodoljubi govorili poslednji čas, ki so rekli, da so z našim listom zdaj, kar je domača polemika prestala, popolnem zadovoljni. Število teh se bode množilo, ko bode vidno, da bomo mi po svojem zdanjem narodnem potu dalje hodili. Prijatelje svoje in prijatelje slovenske stvari pa prosimo, naj nas in stvar našo materialno in duševno še na dalje podpirajo.

To smo kratko hoteli omeniti, zlasti, ker so uže celo tuji listi o stvari govorili (to se ve, mnogo fantazije zraven resnice). Polemizirali dalje o tem predmetu z nikomur ne bomo.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 30 avgusta.

V *gališkem* deželnem zboru se je adresna debata baje zaradi ovir pri tiskani, ali prav za prav na višji ukaz, za nekaj dni odgodila. Namestnik grof Potocki je dobil baje od ministerstva ukaz, zbor takoj razpustiti, ako bi kaj Rusiji sovražnega sklepal. Adresna debata se ne sme dopustiti, nego samo opravljenje deželnega proračuna. Vlada t. j. dvorski krogi nečejo te adrese, ker je Rusiji sovražna.

Vnanje države.

Prejšnji *turški* minister vnanjih poslov, Savfet-paša je imenovan za justičnega ministra na mestu Hasim-paše, ki je postal senatovi predsednik. — Tudi se poroča, da je veliki vezir Mithad-paša pozval v Carigrad, kar je pa še nepotrjeno. Tudi denašnji naš telegram poroča premembo v turški vladi. Torej v Turčiji nij nič stalnega.

Sir Northcote je v imenu *angleške* vlade zopet ponavlja zatrejal te dni, da Anglija ima politiko miru, da bode nevtralizirala, sicer pa želi konca krvavega boja.

Sklep *francoske* vlade, Gambetto zavoljo njegovega govora v Lille pred sodnijo klicati, vzbudil je veliko pozornost povsod, posebno mej republikanci v deželi. S tem postopanjem se Mac-Mahon ne bo prikupil.

Italijanski uradni list prinaša kraljev ukaz 25. t. m., v katerem se naroča Rim utrditi. Italijani se torej na vse prihodke pripravljajo.

strastna, moti človeško pamet, je igra, jaz menim hazardno igranje. Strastnega igralca poloti se omamljenost, on postane nesposoben za duševna dela, čutnice so mu zelo razdražene, polasti se ga splošna bolehavost, vrti se mu v glavi, vidi iskre, šumi mu po ušesih, začne bljuvati, in kaže druge še nevarnejše simptome, da mu je skaljeno duševno življenje. — Še hujši je vpliv strastnega igranja za žensko, ker jej odvzame vse, kar je pri ženi lepega in plemenitega in razvije najzlobnejšo stran ženskega značaja.

Ozka zveza animaličnega organizma s čutniškim strojem in duhom terja tudi, da premislimo vpliv hrane na čutniško življenje.

Sedanji rod, kakor je postal sicer luksurijozen in gizdaven, postal je tudi izbirčen glede hrane, — dokaz temu množica knjig o umeteljni kuharji. Odgovorilo se mi bo morebiti iz kroga krasnega spola: zakaj pa delamo in se trudimo toliko, da pripravimo dobra in okusna jedila? Da zadostimo nervoznej kočljivi-

vosti svojih soprogov, sinov, strijcev in svakov in kar je še družih taci družbinskih veljakov. — Naj bo uže temu, kakor hoče, resnica je, da se dan denes ozira več na užitnost hrane, kakor na tečnost. Te dve potrebni lastnosti hrane bi se sicer lahko zvezali, ko bi se komu posrečilo, vedno razširjajo čemu ubožanju zapreti vire. Ker je pri večini ljudij dandenes zaslužek prepričan, da bi si nadomestili po delu porabljen moči z dobro, tečno hrano, da bi se svojimi malimi dohodki redili še družino, prisiljen je človek poseči po cenejšem, pa manj zdatnem zavžitku.

Ako si človek želodec napolni s slabo hrano, ako so se prebavni organi trudili izvleči iz nje ono, kar morajo asimilirati organizmu potrebnej snovi, potem se ti organi lahko utrudijo in ne morejo odpraviti neprebavljivih ostankov, kateri zaostajajo v črevesih, se začno razkrojevati, tako, da kislinski gazi napihujejo čreva, kalijo človeku dobro počutje in vznemirjajo čutniški stroj.

Prepolni želodec trpinči čutnice in izbuja v duši jako mučilne občutke. Človeka se polastita nekaka tesnoba in nemir, on postane nezadovoljen sam s soboj in s svetom, je naglo jezen, čmeren, zabavljiv, sodi o drugih nepremišljeno in nepravilno, in hvala, ako v takem položaji ne stori ničesar, česar bi pozneje popraviti ne mogel.

Nervoznost sedanjega naobraženega sveta izhaja mnogokrat iz relativno preobilega použitka kave ali čaja. Kava in čaj kasnita s svojim „emphyreumom“ prehitro menjavo organske snovi in z alkaloidoi „kafinom in Theinom“ dražita čutnice; kdor tedaj hoče piti kavo ali čaj brez škode za svoje čutnice, mora skrbeti za zdatno, dobro in tečno hrano; kdor pije cikorijsko vodo in slabo živi, postane nervozen, in kdor na večer pije le čaj in prigrizuje presušeni kruh ali „cvibak“, ne kaže mu nič boljšega. Znan mi je o slabem vplivu preobilo zavžitega čaja sledeči slučaj:

Dopisi.

Iz tržaške okolice 27. avgusta

[Izvirni dopis.] Do nas Slovanov niso imeli dunajski židovski časniki uže od nekdaj posebnega nagnenja, zdaj pa, kar so začeli bratje Rusi sveti boj za osvobojenje balkanskih Jugoslovanov, uže ne ve ta podkupljena časnikarska druhal več, kako bi svoj gnjev in strastno sovraštvo do vsega, kar je slovenskega, izrazila. Lani je v tem obziru „velik zvonec“ nosila židinja „N. Fr. Presse“, vsled česar smo jo Slovani tudi „novo mohamedanko“ imenovali, letos je našla zvestega ljubčka v „demokatičnem (!) organu“ „N. W. Tagblatt“. Ta „novi mohamedanec“ je šel popolno v turški tabor. Ko so Rusi še v Rumuniji bili, je imel ta list v ruskem taborn za glavnega korespondenta znanega češkega novinarja Lukeža. Pa prišli so drugi časi, Lukež je izginil in njegovi dopisi so utihnili, a toliko bolj kričeči so postali dopisi iz turškega tabora, kateri so tako „ar d a h a n s k o - lažnjivo“ pisani, da, če bi bila le desetina resnice na njih, bi moral uže zdavno turški polumesec na petrogradski stolici blesteti. Koliko da je tem dopisom verjeti, to je njih pisatelj sam večkrat pripoznal, rekoč, da se mu je v turškem taboru pod kaznijo se smrtjo zažugalo, da mora o turške armadi le pohvalno pisati; objektivna pisava mu tedaj ni dovoljena, če bi jo tudi sam želel. Iz tega vira pa zajemlje uredništvo svoje znanosti, katere potem v uvodnem članku in spisu „vom Kriegsschauplatze“ svojim čitateljem podaje. Če je uže original lažnjiv, koliko bolj pa še te uredniške kombinacije, katerih podloga je le srd do Slovanstva. Odtod vedni krik in vpitje o „pan-slavizmu“, „ruskih zverstvih“, itd.!!!

Zastoj bi bilo iskati onih vzrokov, zakaj da ti ljudje svoje nazore tako hitro spremenjajo, a vendar si upam trditi, da bi oni gotovo vse drugače pisali, če bi jim bili Rusi kako stotino rubljev v dar poslali. Jezi pa tudi menda te ljudi mnogo, da Rusi nobenega tujega korespondenta v svojem taboru ne trpé.

„Slovenski Narod“ in drugi časniki so lani večkrat svetovali, da naj se „N. Fr. Pr.“ iz narodnih krogov izključi, ker tako lažnjivo zoper Slované piše. Letos je našla vrednega pajdaša v dunajskem „Tagblattu“, ki se je do sedaj mej omikanimi Slovenci mnogo čital. Zato smo sklenili okoliški Slovenci, ki smo bili nanj naročeni, ga popolno popustiti;

Mladi mož, rahle konstitucije, prišel je k profesorju Körnerju, jako čislaneu in slovenskemu zdravniku v Gradcu si pomoči iskat in je tožil, da se ga je uže nekaj časa sem lotila čudna klavernost in otožnost, za katero on ne more vzroka najti in katere ne more več dalje prenašati, ker se boji, da bi se ta ne razvila v popolno melanholijo. Použil je uže veliko zdravil, a vse mu niso nič pomagale. Izpraševaje ga, našel je prof. Körner kmalu, da mladi mož pije veliko čaja na dan. „Opustite čaj“, glasil se je zdravniški svet, bolnik je ubogal in se kmalu boljšega čutil. Slučaj nanese, da nekaj tednov pozneje temu bolniku pošlje jeden njegovih prijateljev za darilo čaja najboljše kvalitete. Bolnik skušnjave nij premagal in še tisti in prihodnji dan jako veliko izvrstnega čaja použil. Otožnost in klavernost sta se takoj povrnila, izgubil je spomin, tresel se na vseh udih, najmanjši nemir je vzbudil v njem veliko razburjenost in trpinčile so

naročili se bomo rajši na „Fremdenblatt“, staro „Presse“, ali na kak drug objektivni nemšk časnik. (Prav. Ur.) —n.

Iz Šmarja na Vipavskem 28. avg.

[Izvirni dopis.] Potovaje s prijateljem po lepej Furlanski, sem si mej drugim tudi grof Laturjeve izgledne vinograde v Rusiču ogledal. Tu vidi človek vspeh umnega kmetijstva. Žlahtne sorte trt, kakor: renski in italijanski rizling, burgunder, bordeaux in dr. po umnej odgoji, pridnem oskrbovanji in žvepljanji kaj bogato rode. Mej tem, ko druge nežlahtne sorte, zanikrnost in nevednost niti truda delavcev ne poplačajo. In prav zato bodo letos Furlani razen Krminčanov (v okolici krminski je grozdje prav lepo) kaj piškavo trgategv imeli.

Izneverila se jim je pa tudi, kakor večim okrajem naše mile Avstrije, narava sama. Okolo Dvina, Turijaka, Akvileje, Fiumicella, Gradiške je vse toča poklestila. Drugi glavni pridelek, turšica, pa lepo kaže.

Tretjega dne svojega potovanja stopiva na slovenska tla — v prekrasna Brda.

Bila je ravno nedelja in v večih srenjah (v Medari, pri Št. Lovrencu, Gonjačah) naroden ples. Ker je imel moj prijatelj pri Št. Lovrencu znanje, greva tedaj tje, kjer sva bila prav uljudno sprejeta, posebno pri gospe Jakončičevej in gospodu Erzetiču, za kar se najtopleje zahvaljujema. Tu se udeleživa narodnega plesa in še le drugi dan — ponedeljek — dalje odlaziva.

Iz tega, kar sem v Brdih videl in slišal, moram reči, da Brici napredujejo v kmetijskem in narodnem smislu. Gibati so se začeli v umnem kmetijstvu in zavedati svoje narodnosti. In prav to je najsigurnejša podloga, na katero se more vse drugo zidati. — Brici bodo imeli letos po vsem slabo letino. Glavna pridelka sadje in vino sta odtegnila njihove bogate zaklade.

Brda zapustivši, podava se proti Gorici, kjer se v petek, t. j. 24. t. m., slovesne sv. maše v cerkvi sv. Ignacija na Travniku, pri kateri je društvo „Slavec“ pelo in po poludanskega „Slavčevega“ koncerta v Katarinijevem vrtu udeleživa. O tem bomo kaj več v „Soči“ slišali, ali pa vam je uže kdo drug pisal.

Drugi dan, t. j. 25. t. m., hodim (moj prijatelj je ostal v Gorici) po Vipavskem in v nedeljo po Krasu.

Žalostno potovanje! Spomladni mraz, trtna

ga še druge čutniške težave. Treba je bilo zopet zdravniške pomoči, katera je bila vspešna, ker je bolnik izpoznal, da je jedini in pravi vzrok njegove bolezni preobilan zaužitek čaja, katerega je opustil in popolno zdravje zopet pridobil.

Enake slučaje bi tudi o vplivu kave lahko navedel. — Čem bolj se širi revščina, tem več se porabi kave, tem bolj se materialno stanje družine slabša, tem večje so posode, v katerih se pripravlja kava, katerej se s časom pridruži še alkohol.

Kako pa je z drugo hrano? Ali hasni organizmu bolje mesena hrana, ali čisto vegetabilna, ali mešana? Po fizijologiji je toliko dokazano, da animaličen živež prebavne stroje več draži, kakor vegetabilčen, da pa v enakej meri použit prvi popolnejše in hitrejše namesti porabljen snov, dalje časa in bolj gotovo ohrani moč, kakor vegetabilčen. Pri odgovoru na prejšnje vprašanje se morajo v

bolezen in pozneje toča je vse totalno pokončala. Zadnje upanje stavi ubogi Vipavec v kisavo (zelje, repa); Kraševac v ajdo. A še to žuga uže dolgo trajajoča suša pokončati. Po šibkih njivah je uže deloma pokončala. Ajdo žanjejo — prešičem, turšico pa — govedi. Zadnje smokve (fige) in breskve so lepo kazale, a sedaj padajo radi suše raz drevesa. Če je ostal kak grozdčič, sedaj vene in se suši. Kjer bi imela biti kaka repa, žuga na tisoče gosenic pokončati jo.

Prežalostna bode zopet letos za kmeta, posebno za uboge delavce. Niti dela, da bi si potrebnega živeža prislužili, ne bodo dobili. Mej premožnejšimi se sliši, da se ne splača delavce najemati, kar jim je po vsem opravičeno v tako žalostnih časih.

Popotnik.

Iz Dunaja 28. avg. [Izv. dopis.]

Slavjansko pevsko društvo napravilo je zadnje nedeljo izlet v prekrasen Pressbaum na zahodnej železnici, kamor je bilo od svojega častnega uda gospoda Srpk a na vilo povabljen. Krasno je bilo jutro, ko smo v mnogoštevilnem društvu uže zgodaj odrinili na zahodnej železnici. Ne bodem na široko opisaval prekrasnega kraja, kamor smo došli, tudi ne petja, govorov, napitnic, posameznih prizorov, o zabavanji društva, kako je neizmerno dobro dišalo pilzensko pivo, kako pečence in svinjina itd. itd., opomnil bodem le, kar sem v velikem tem društvu priliko imel opazovati. Bilo je v društvu več elegantnih čeških dam, gospodičin. A kako lepo so vse te dame in otroci „mulivili“ po češki. Ne jedna nemška beseda nij se izmuznila iz nvežnih ustic. In opozoril me je tudi navzoč Slovenec na veliko razliko mej slovenskim in češkim žensstvom. Koliko se na Slovenskem nemščina lomi najbolj od „narodnega“ žensstva, kako se v slovenskih društvih na slovenske zemlji na škodo slovenščine šopira nemščina. Bil sem v mnogih elegantnih rodovinah na Štajerskem in Kranjskem, kojih očetje in matere so vneti za svoj rod, mej soboj govoré večjidel po nemški in njih otroci se prej v vseh jezicah vadijo, nego v slovenščini. In nasledek je ta, da mej srednjim stanom in elegantnim slovenskim svetom, kjer ima prvo mesto še zmirom nemščina, nij one rodoljubne kreposti, ki se je toliko nahaja mej Čehi. In Čehi na Dunaji so v tem oziru Slovencem na Slovenskem lahko lep izgled. — Gospe in gospodu Srpk u pak

poštev jemati navada, klimatične razmere, rokodelstvo in konstitucija posameznika; nervozen lahko postane vegetarijanec, kakor tudi oni, kateri uživa po večini mesna jedila. Najbolj vplivne glede hrane so klimatične razmere; — kdor bi se hotel preživiti na Laplandskem z jabolčnimi krlji, ali v Španiji z ribjo mastjo, kdor bi užival v izhodnej Indiji le meso in bi si hotel ohraniti svoje telesne moči v Rusiji le z rižom, razdril bi s časom gotovo normalno življenje svojih čutnic, postal bi nervozen. Enaka se godi delavcu, kateri dela na dan po 12 ali več ur, in se mora s krompirjem in žganjem preživiti.

Ravno tako je tudi škodljiva kočljivost in izbirljivost v hrani; ako človeku, kateri je razvabil svoj okus z dišečimi koreninami, ne prideneš k vsakej jedi taci dišav, pravi, da ne more jesti, da jed nij zaužitna, in dokaže s tem, da nij le razvajan, temuč uže nervozen.

(Dalje prib.)

izrekam najtoplejšo zahvalo za gostoljuben sprejem in vrlo pogostilo.

Poljsko delavsko društvo „Sila“ imelo je 5. avg. zborovanje, kojega se je udeležil znan poljsk emigrant grof Ladislav Plater, in pri kojem je tudi poljsk publicist Vladislav Golimberski imel predavanje. Zgodilo se je, da se je v tem društvu mnogo zabavljalo čez Ruse, da protestirajo proti ruskim „krutostim“ ter so tudi javno proglasili vsacega Poljaka, ki bi imel simpatije do Rusov, za izdajalca itd. Dunajska policija pak je radi tedga poljskega neumnega zabavljanja na Ruse — društvo razpustila, kar sicer res nij preveč škoda.

Poročal sem vam o policijskem preiskavanju pri predstojniku necega katoliškega zavoda. Ker dotičnega nij bilo na Dunaji (radi bolehavosti baval se je bil v toplicah v Badenju) je policija njegovo stanovanje na Dunaji strogo preiskala, a potem ga celó na deželi pohodila ter v veliko njegovo začudenje vse škrinje in omarice preobrnila. In našla je: jeden katekizem v rusinskem jeziku, molitveno knjigo tudi v rusinskem jeziku in s cirilico pisano pridigo (dotičnik je namreč rusinsk duhoven), ter to vse konfiscirala. Policist nij ruskih črk znal čitati, zato je pa takoj nepoznato si tiskanje in pisanje v cirilici imel za „revolucionare“ knjige in brošure.

Avstrijsko patrijotično pomagalo društvo izdalo je oklic za ranjence ruske in turške v sedanjej krutej borbi. Uže se je nabralo šarpije, vračil in denarjev in odposlalo se je na dotična mesta.

Nedavno je tukajšen nemšk časnik prinesel opis osode necega slovenskega vseučiliščnika. Janez Jekovec, doma iz št. Vida na Koroškem podal se je brez podpore na Dunaj. Bil je uže več let na tukajšnjem vseučilišču ter se je z lekcijami prebil življenje in plačeval za študije. Nesreča hoče, da je bolezen, ki jo je imel od rodú, izbruhnila. Nij si mogel pomagati. Bil je več časa v bolnišnici. A nij ozdravel. Iz bolnišnice bil je šel zopet na lastno stanovanje — a od tod je izginil, da se ne ve kam. V obče se sluti, da je morebiti pripetila se mu nesreča pri Dunavu ali kje drugod. Siromak bil je v obupnem stanju — brez podpore — bolan.

Ako se Srbija poda v boj, hoče več mladih tukajšnjih Slavjanov ustopiti v legijo srbskih prostovoljcev.

Če ima tudi zdaj Turčija nekaj več sreče, nego se je mislilo, vendar prevladuje vseobče prepričanje, da bode končna zmaga vendar slavjanska. Radovan Perunov.

Domače stvari.

— (Seje mestnega zbora 21. t. m.) se je z županom udeležilo 20 odbornikov. Župan se spominja odlikovanja deželnega glavarja in mestnega odbornika viteza Kalteneggerja in povabi zbor, da v priznanje vstane. — Čuvajem na gradu se zvika letna plača od 280 na 300 gold. — Poročilo, da se je Marija Krašner za definitivno učiteljico potrdila, se vzame na znanje. — Učitelju Andreju Praprotniku se dovoli povikšanje stanovnine za 80 gl. — Letna poročila mestnih šol se vzamejo na znanje s pristavkom, da naj se tudi poročilo okrajnega šolskega nadzornika mestnemu odboru daje na znanje. — V realki se dovolijo nekateri popravki in nekatere nove

naprave. — Katehetu mestne šole na mahu g. Kilarju se letna nagrada od 30 gold. povikša na 50 gld. — Glede preustroje tivoljskih njiv v travnike se to v principu sprejme, ponudba Činkeljnova, da bi to delo izvršil, se pa kot preveč neugodna zavrže, magistratu pa se naloži za to skrbeti, da tivoljski komite reč vzame v pretres in mestnemu odboru poroča, kako da bi se reč najlaglje in najceneje prestrojila. Poročilo, da ministerstvo nij uslišalo prošnje za povrnitev nekaterih stroškov za mestno policijo, se vzame na znanje. Za siroto J. Čiča se dovoli prepis letne podpore 12 gl. En diurnist se sprejme za 3 mesece. Sprejem za posipanje mestnih cest potrebné šute za 4375 gl. se dovoli. Prošnja stavbene družbe in Alojzija Waldherra, da bi jima v Knafelnovih ulicah ne bilo treba narejati ob svojih hišah kamenitega tlaka, se usliši s pristavkom, da morata za zdaj napraviti makadamiziran hodnik, če bi se pa ulica kedaj vezala s Šelenburgovo ulico, da bosta morala napraviti kamenit tlak. — Kanala v Krakovskih in Razpotnih ulicah vzela se bosta v delo precej, kanala na Cojzovem grabnu in v Trnovem pa ne bosta sprejeta v proračun za l. 1878. — Nekemu ribiču naložena kazen, ker je bil prestopil postavo, ki prepoveduje pred določenim časom reči kupovati, se odpusti.

— (Suša.) Od vseh krajev je tožba, da je strašna suša, ki škoduje ajdi in polju sploh. Tu v Ljubljani so uže nekateri vodnjaki usahnili.

— (Tatú.) ki je okradel one dni v gospodскеj ulici črevljarja Volto, je policija uže dobila. Zalomil se je bil namreč ponarejeni ključ v ključanici; nesli so ga potem okolo vseh ključničarjev in eden od njih je povedal, komu je ta ključ naredil. Tat ne taj in se izgovarja s tem, da je žena bolna in in da mu je otrok umrl; pa je potreboval denarja. Tat je znan pisac.

— (Čuden komandant.) Piše se nam od tod 30. t. m. Denes o pol enajstih dopoldne je šla kompanija lovcev z vaj domov po cesti mimo „Zvezde“. Mej gledavci je bil tudi zamazan črevljarsk učenec. Ko vojaki mimo njega pridejo, zaupije dečak na debelo in prav po vojaško: „Halt!“ In res se ustavi okolo 40 vojakov, ki so menda tako zmešani bili, da niso vedeli da se pred komando vselej postavi še ime oddelka „Compagnie, Zug“ i. t. d. Poredni bosonogi komandant pa je šel, kakor bi se bil kje iztrgal, pa je bil menda vendar vesel, da se je na njegovo povelje ustavilo toliko odraslih mož.

— (Cvetoča jablana.) Iz št. Petra na Notranjskem se nam piše 29. avgusta: Na tukajšnjem šolskem vrtu cvesti je jela komaj sežen visoka jablana, katera je imela na pomlad samo par cvetov; a sedaj, koncem meseca avgusta, ima nad dve sto lepih cvetov po malih vejicah. No, letošnji sv. Miklavž bode lahko jabolka kar z drevesa delil.

— (Velika kmetijska tombola) bode dne 8. septembra t. l. to je, na malega Šmarina dan v Vipavi. Osnuje jo vipavska kmetijska podružnica. Dobitki bodo sledeči: 1. amba, zbirka sadjerejskega — cepilnega orodja, vrednost 6 gld. 2. terna, ročni stroj za turšico žuriti, vrednost 8 gld. 3. kvaterna, zbirka kletarskega orodja, vrednost 12 gld. 4. činkvina, grozdni mlin in mreža za grozdje robljati vrednost 25 gld. 5. Tombola, železni Vidačov plug vrednost 40 gld. Karta za tom-

bolo stala bode 20 kr. S tombolo v zvezi bode razstava in poskušinja vin deželne vinsadjerejske šole na Slapu, in razstava v Vipavi rastočih sort grozdja. Vse to pa v Vipavi. Zvečer bode v čitalnici gledišna igra, pevska produkcija pevskega društva „Slavec“ in ples. K obilnej udeležitvi vabi p. t. občinstvo. Odbor kmetijske podružnice vipavske.

Razne vesti.

* (Požar.) Trg Tahava na Češkem je 25. t. m. pogorel. V kratkem času je bilo 120 hiš v pepelu. Nesrečni pogorelci se komaj nagi život rešili. Pravijo, da je kaj malo njih zavarovanih. Cesar je pogorelcem podaril 4000 gld.

* (Nesreča.) V Zeptavi na Moravskem je baron Klein ustrelil po nerodnosti nekega kmeta, ki je oče šestero otrok.

* (Posebnost.) Te dni so v Prago prinesli zlahtno jablano, ki raste v kadi. Polna je najlepšega zrelega sadja, druge veje pa cvetó.

* (Zastrupljen.) V Lički je nek gospod zažigal cigaro, pa mu je glavica od klinčka padla na roko, ter ga spekla. Mož se na majheno rano nij oziral, a roka mu je začela otekati in zdravnik je prišel prepoznó. Mož je umrl, ker se mu je kri zastrupila.

* **Istinitica opravištvá:** Gosp. M. K. v Platinu. Vsak poštar ima po postavi pravico, za zahtevano donášanje časopisov v hišo od dotičnega naročnika pristojbino $\frac{1}{2}$ kr. za vsak list za cel mesec naprej pobirati. — Za plačano pristojbino ima dolžnost, če se zahteva, potrdilo napraviti. — To smo zvedeli pri tukajšnjem poštnem uradu, sicer se lahko obrnete sami do c. kr. poštne direkcije v Trstu.

Tuji.

28. avgusta:

Evropa: Brüll iz Trsta.
Pri Stonu: Werner iz Dunaja. — Lavrič iz Nove vasi. — Obveger iz Dunaja. — Schwachhofer iz Trsta. — Lohuer iz Dunaja. — Goldener iz Grada. — Walcher iz Dunaja. — Mazzoti iz Trsta. — Steska iz Litije.
Pri Mailéi: Rosenberger iz Dunaja. — Kren iz Kočevja. — Kornbastel, Stessny iz Dunaja. — Belovar iz Kranja.
Pri Zamorei: Skarsa iz Gorice.

Dunajska borza 30. avgusta.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	63 gld.	80	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	65	80	"
Zlata renta	74	50	"
1860 drž. posojilo	111	50	"
Akcije narodne banke	830	—	"
Kreditne akcije	200	75	"
London	119	—	"
Napol.	9	54	"
C. kr. cekini	5	68	"
Srebro	104	40	"
Državne marke	58	55	"

Vsem ljubim Cirčničanom, pri katerih se zaradi pomanjkanja časa nijsem mogel osobno posloviti, zakličem z dajave srčno „Živili!“

Ivan Storari,

(232)

c. kr. brzojavni oficijal.

Komis,

slovenskega in nemškega, in tudi laškega jezika zmoežen, želi svoje mesto spremeniti, ter išče druge službe, v mestu ali na deželi, v štacuni z mešaním blagom. Pisma naj se blagovoljno pošiljajo opravištvu „Slov. Naroda“. (225—3)

Zahvala.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so predrago soprogo, oziroma mater, hčer, sestro in svakinjo

Nikico Karlin, roj. Florjanovo,

v tako obilnem številu spremiti blagovolili na zadnjem potu, posebno pa onim gospem in gospodičnam, kakor tudi narodnej čitalnici, ki so jej poslali na gomilo toliko krasnih vencev, izrekajo najtoplejšo zahvalo, ter priporočajo milo ranjco v blag spomin

(231)

Žalujoči ostali.

V Kranji, 28. avgusta 1877.